Ч. 92 (13.990). Львів, понеділок 8. квітня 1935. Posztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 504.060. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Бандитський напад на вулиці посла М. Бачинського на редактора І. Кедрина.

В суботу 6. ц. м. в год. пів до 8. вечір, коли ред. Іван Кедрин-Рудницький проходив Гетьманські Вали у Львові в сторону вул. Легіонів, підійшов до нього збоку посол ББ Міхал Бачинський і назвав його назвище. Коли ред. Кедрин зупинився і здивований спитав „чим можу служити?" — в цю мить М. Бачинський з цілою силою ударив його кулаком поміж очі. Ред. І. Кедрин від несподіваного удару похитнувся, а напасник вдарив його ще кілька разів по голові. Нападений мав у руці важку теку з паперами і парасолю, якою інстинктовно заслонився. Напасник вирвав йому парасолю, зломив і кинув на вулицю. Весь час викрикував вуличні лайливі слова. (Слід додати, що Міхал Бачинський це людина атлетичної будови, на яку голову вищий від І. Кедрина, людини схорованої і дрібної будови).

Счинилося збіговище, на оклики явився і поліціянт, якому п. Бачинський кинув гордовито „йстем посел Бачиньскі", після чого швидко віддалився. Поліціянт тільки руками розвів: „Пан же, нєтикальносць посельска..." З юрби впали при цій нагоді різні цікаві уваги під адресою Бачинського, який є знаною у Львові, та ще й у цій околиці „фіґурою". Коли опісля ред. Кедрин звертався до декого з просьбою подати своє прізвище як свідок події, чув відповідь: „Пане, ви знаєте хто це є? Адже він може „все" у Львові і може чоловіка знищити". Тільки один шофер сам зголосився, обурений тим бандитським нападом.

Тло події аж надто відоме. П. Бачинський не сподівався такого висліду судового процесу з останнього четверга. Пригадуємо, що тоді автор статтей проти господарки п. Бачинського в „Народньому Домі", ред. І. Кедрин, зізнаючи в характері свідка в суді, признався до авторства статтей і підтримав мериторичні закиди. Але замісць правуватися перед судом бувший п. Бачинський волів пястуком вимірювати собі справедливість.

Це просто нечуваний випадок, *щоби державний комісар культурної установи нападав на вулиці на журналіста, який має відвагу за своїм підписом прилюдно пятнувати руїнницьку господарку в тій установі!* Ясно, що і цей подвиг бутного душіля ББ і авантюрника найде свій епільог у суді.

Росте Український Шпиталь у Львові!

Пресова конференція у Народній Лічниці у справі будови шпиталю.

Вчора, в неділю 7. ц. м., вполудне, відбулася пресова конференція, скликана Т-вом „Народня Лічниця" для поінформування українського громадянства про історію та нинішній стан будови Українського Шпиталю. Доказом живого зацікавлення цією справою та пошани до її творців була велика скількість учасників конференції: понад 20 українських журналістів. Присутніми були всі члени виділу Т-ва „Нар. Лічниця", члени К-ту Будови Українського Шпиталю та майже всі лікарі й лікарки Лічниці. Надзвичайно цікавий і змістовний інформаційний реферат виголосив директор Нар. Лічниці д-р **Тит Бурачинський**, на запити відповідав теж голова Т-ва „Нар. Лічниця", през. **В. Децикевич**. До звіту д-ра Т. Бурачинського повернемо ширше завтра.

Загальні Збори Товариства „Відродження".

В суботу 6. квітня ц. р. відбулися загальні збори Українського Протиалькогольного Т-ва „Відродження" в салі Т-ва „Зоря" при вул. Вірменській ч. 25. Збори відкрила і привитала кількох делегатів філій та кружків Т-ва „Відродження" голова д-р С. Парфанович-Волчук. На жаль, на збори не приїхало з невідомих причин коло 30 делегатів з краю та з Волині, які зголосили свою участь і на салі було ледви 40 членів. Зате настрій між присутніми був бадьорий, наради зборів наскрізь ділові. Після вибору предсідника проф. д-ра **Івана Раковського** і секретаря **Івана Костюка**, голова і поодинокі референти склали широкий звіт з діяльности Головної Ради. На внесок голови контрольної комісії дир. Івана Герасимовича збори однодушно признали абсолюторію Головній Раді за її майже дворічну діяльність. Після річевих звітів делеґатів з діяльности філій у Золочеві, Городку, Коломиї та Рогатині і кружка „Відродження" на Личакові розвинулась широка дискусія.

На внесок голови комісії-матки проф. Юліяна Каменецького збори одноголосно вибрали головою Т-ва „Відродження" д-р С. Парфанович-Волчук, яка обняла теж провід зборами. До Головної Ради ввійшли: **інж. Іван Прокопів, проф. д-р Петро Біланюк, дир. Филип Волчук, дир. Петро Чубатий, Іван Костюк**, студ. прав, **Евгенія Павлишин, Ярослав Літинський**, абс. торг. курсу, **м-р Остап Домбровський, м-р Осип Лозинський** і **Адам Антонович**, студ. філ. Членами заступниками вибрали: проф. Юліяна Каменецького, Ярослава Чуму, студ. філ., Гриня Оборського, студ. прав і Дмитра Мандзевича.

До контрольної комісії увійшли: проф. д-р Іван Раковський, дир. Іван Герасимович і Дмитро Кузик, студ. техн.

З огляду на спізнену пору відпав організаційний реферат. Збори ухвалили низку резолюцій і закінчили свої наради в год. 9.30 вечором.

В неділю делегати оглянули ще протиалькогольну виставу картин у салі Т-ва „Зоря". Веселою товариською гутіркою за спільним обідом у ресторані „Вітаміна" закінчилась ця неофіційна частина зборів.

Вислід виборів у Данціґу.

ДАНЦІҐ, 7. 4. ПАТ. Провізоричний вислід голосування до Фолькстаґу на заг. скількість 441 виборчих округ такий: в 419 округах впало 2?6.664 голосів, неважних 1556. Нац.-соціялісти — 123.129, соціялісти — 31.961, комуністи — 1.075, центр — 27.263, німецько-нац. — 9.193, комбатанти — 412, поляки — 7.116.

Президент данціґської поліції, який проголошував висліди виборів, перервав їх оголошування та заповів, що урядово оголосить вислід у понеділок рано.

ЗАГ. ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА У ЗЛ. ДЕРЖАВАХ НА ВИПАДОК ВІЙНИ.

ВАШИНГТОН, ПАТ. Палата репрезентантів ухвалила одноголосно внесення сенатської комісії про оборону краю, що є поправкою до проєкту Маковала. На основі проєкту президент Злуч. Держав підчас війни матиме право реквірувати всі фінансові запаси краю. Президент має право зарядити бранку до війська, ващо діставатимуть заплату, рівну платні некваліфікованих робітників. Матиме він теж право контролювати ввесь промисл, за вийнятком часописів і книгарень.

Крім того палата ухвалила внесення про оподаткування та конфіскату доходів воєнного промислу.

ВІДКЛИЧЕТЬСЯ ДО ФРАНЦУСЬКОГО НАРОДУ.

ПАРИЖ, ПАТ. Інспектор Боні, що є в слідчій вязниці, сказав слідчому судді, що не буде зізнавати та заповів, що відкличеться безпосередньо до французького народу.

ІДЕН ХОРИЙ НА СЕРЦЕ.

ЛЬОНДОН, 7. 4. ПАТ. У неділю вечором оголосили лікарський бюлетен, який стверджує, що мін. Іден наслідком бурливого лету літаком у повороті з Праги занедужав на ослаблення серця. Лікарі поручають йому безоглядний відпочинок на 4—5 тижнів.

Повищий бюлетен стверджує чутку, яка кружляла від повороту Ідена до Льондону, що він перейшов у Кельні серцеву атаку.

БУДУЮТЬ ВЕЛИТЕНСЬКИЙ БУДИНОК М-СТВА ХЛІБОРОБСТВА.

БЕРЛІН, ПАТ. У центрі Берліна будують у прискореному темпі велитенський будинок м-ства хліборобства. Це комплекс новочасних будинків, а в підземеллі будують гараж для окс сто авт. При будові працює 1000 робітників на три зміни. 1. жовтня віддадуть до вжитку частину комплексу, а цілість викінчать 1 квітня 1936.

ЕВАКУАЦІЯ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ.

МОСКВА, ПАТ. Почалась евакуація большевицьких залізничників із сх.-китайської залізниці. Спеціяльна репатріяційна комісія приїхала до Іркутська. Загалом репатріюють 6.000 залізничників разом із їх родинами 20.000 осіб. Багато з цих осіб прийняло свого часу большевицьке горожанство на основі опції та приїздять до СССР уперше.

СЕКТА, ЩО ВЗИВАЛА ДО БОЙКОТУ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ШКІЛ І КОЛЄКТИВІВ.

МОСКВА, ПАТ. В Орлі арештували провідників нової релігійної секти, якої членами були переважно жінки. Провідником секти був царський старшина, якого прихильники вважали за Христа, та бувший керманич місцевої монархістичної організації. Секта взивала до бойкоту большевицьких шкіл і земельних колективів.

РЕВІЯ ВІЙСЬКА У ВІДНІ.

ВІДЕНЬ, 7. 4. ПАТ. Президент республики Міклас із членами уряду переглянув віденську залогу. Ревії приглядалися маси віденців. Канцлер Шушніґ у промові звернув увагу на велике значіння свята для відродження патріотизму в Австрії.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Засуджені в клайпедській розправі нац.-соціялісти мають небаром внести просьбу в справі касаці. Речинець складення подань минає 17. квітня.

— Буревій знищив одну місцевість у стейті Пенсильванія. Згинуло 10 осіб, 50 є ранених.

— У Шато-Тієрі підчас перегонів авто, зупинене нараз, впало між людей. Двоє дітей згинуло на місці, кілька осіб було ранених. Інше авто впало на дерево та згоріло. Жертв у людях при цьому не було.

— „Нового ворога американського народу ч. 1." Гемільтона замкнули в келії смерти в Гонтвілі в стейті Тексас. Покарають його смертю на електричному кріслі.

Нове дохідне джерело для Рідної Школи.

Великі суми гроша видають кожної днини українські родини за своє удержання. Візьмім для прикладу Львів. Якщоб тут жило лише 50 тисяч українців, то є кругло 10 тисяч родин і, якби одна родина видавала на ціле денне прохарчування всього один золотий, то всі українці видають 10 тисяч зол. денно, або місячно 300 тисяч золотих. На ділі йде без порівнання більше. А тепер дочислім інші предмети першої потреби як: одіж, взуття, білля, меблі, хатне знаряддя, опал і т. д., то — хоч за це не видається кожного дня, все таки воно дало би пересічно суму щонайменше у двоє стільки на місяць. Отже — найменше один міліон золотих за місяць видають українці у Львові на свій прожиток. А скільки видає цілий нарід?!

Хтож збирає ті казкові суми? Чи ті, що їх інкасують, памятають попри свої та державні потреби також про потреби того народу, до якого належать консументи? А якщо памятають, то як на них реагують? Чи нарід, що складає такі великі суми одиницям, що все таки є лише посередниками у виміні, відчуває, в який спосіб на свому організованому життї те, що він такій то скількості тих посередників виміни помагає вдержатися на поверхні?

Якщо це *українське* купецтво, то нарід має щонайменше ту свідомість, що в його рядах наростає нова верства, що творить і використовує варстати праці, зарезервовані донедавна виключно для інших. Багато українських купців помагає радо по своїм силам усім проявам національної розбудови. Одначе не можна замовчати, що й таких чимало, що всяку поміч дають нерадо, немов із мусу, виявляють при цьому своє незадоволення з „таких порядків", а то й відказують, — що — мовляв „вони з українців не живуть". Не треба доказувати, що цей крайно фальшивий аргумент просто обиджає кожного чесного українця, а то й виводить з рівноваги. Бо, яким чином нпр. ми могли би тоді вимагати помочі — кажім — від американських українців, що чейже живуть з американців! Українець може заробляти там, де дасться чесно заробити, де йому припаде; але він має завжди памятати на свою національну приналежність і виявляти це перед своїми — *ділом.*

Щоби завести під тим оглядом громадянську контролю, щоби привчити наш нарід піддержувати своє рідне виробництво й торговлю, Рідна Школа проголосила, *що візьме на себе рекляму* тих підприємств, що будуть їй за це платити і то пропорціонально до вторгованої готівки від українських покупців. Висоту винагороди умовляють купці за кожний випадок окремо з представником Рідної Школи (у Львові — з представником Повітового Союзу Кружків РШ.). Очевидно, що купець не може при цьому підвищувати ціни товару. Певно, що якби якась установа зобовязалася й дійсно виплачувала *гуртово* якусь суму, що відповідає торговли установи, то Рідна Школа на це погодилася би.

Не є це зовсім нова, чи незнана в нас видумка. Старше громадянство памятає, як то перед війною кожний український покупець вимагав у торговлях „купонів" РШ, а коли купець їх не мав — то покупець відходив без закупна. З тих бльочків мала тоді Рідна Школа тисячі корон доходу без обтяжування чийогонебудь домашнього буджету.

Цю практику треба конечно відновити і то чим швидше. Шкода кожного дня. Надходять святочні закупи. Кріза — не кріза, але є річи, що її не узгляднюють. Купців не можна інакше призвичаїти до такої реклями, як за це не візьметься саме громадянство. Як це зробити?

Кожний український покупець повинен перед остаточним устійненням ціни спитати купця, чи він видає „провірні бльочки РШ". Якщо ні, покупець не є обовязаний полагоджувати тут свої закупи. Таке становище покупця буде гідне. Воно пригадає купцям і привчить їх, що рекляма потрібна річ не десь там у далекому світі, але й у нас; що за неї треба платити не тільки чужим підприємствам, але й тій рідній всенародній установі, що підховує навіть для купців нових клієнтів. Сама приналежність до української нації ще не є достаточною реклямою. Можна бути українцем, але некорисним. Зрештою — не всі орудки дадуться полагодити в українських підприємствах. Рішучість у тому ділі з боку цілого загалу українського громадянства може мати незвичайно високий моральний, виховний вплив на наше купецтво й на саме громадянство. Чейже кожному мила свідомість, що він щось доброго зробив для свого народу. Всякі балачки підприємства, що „торги слабі", „зарібки невеликі" і т. п. — мусять щезнути. Малий дохід — дасть Рідній Школі малий відсоток, але дасть. Міліон українського населення дасть разом Рідній Школі десятки тисяч золотих.

Тому не гайнуймо хвилі. Вже нас — що правда — в цьому ділі випередили деякі міста. Станиславівський Кружок РШ ввів такі бльочки від 2—3 літ. Деякі міста замадали від Головної Управи свіжої посилки „провірних бльочків". Але у Львові мусить початися це діло на велику міру. Даймо добрий і гідний приклад зі Львова. За Львовом піде такий самий почин у краю. Громадянські діячі, освітники і всі ті, що вважають себе (чи їх уважають) — за провідників народу нехай про це освідомлюють село. Зробім контролю українських торгів при помочі „провірних бльочків РШ" загальною й масовою справою, або докончім великого діла. Підприємство не збідніє, покупець нічого не втратить, а Рідна Школа добуде нове дохідне джерело на таке поширення своїх виховних впливів і своєї діяльности, як цього тепер вимагає хвиля.

Лев Ясінчук.

ЗАДЕРЖАТЬ 60.000 ВОЯКІВ.

ПАРИЖ, 7. 4. ПАТ. Рада міністрів постановила з річника, що мав бути звільнений в квітні, задержати в рядах 60.000 вояків. Їх ужиють для охорони кордонів і організації оборони краю. Контингент цей звільнять найпізніше 15 липня.

МІН. НОЙРАТ В ІТАЛІЇ.

РИМ, ПАТ. Від кількох днів є в Італії мін. закорд. справ Німеччини Нойрат. Задержався він короткий час у Римі, опісля віїхав до Неаполю. Повідомляють, що його подорож має зовсім приватний характер.

ВІДМОЛОДЖЕННЯ ШКОЛИ.

РИМ, ПАТ. Італійський уряд видав розпорядок про обниження границь віку, переношуваних на емеритуру професорів університету і середніх шкіл, щоб згідно зі заявою міністра освіти відмолодити середню школу, яка повинна бути перенята фашистівським духом і щораз більше піддаватися військовій дисципліні.

БОГДАН МОРОЗЕНКО.

Перший баль.

(Із записок гімназиста.)*)

У нас баль!... Висить вивіска у вестибулі гімназії, йдуть запрошення до інститутiок. На цю вістку серце здригається, а від нього йде електрична струя аж до пят.

Шкільна саля з професорами й товаришами йде кудись у западню, а перед очима виринає балева саля з лямпочками, килимами, музикою, й танцюючими парами. Цеж перший мій баль. Мій перший виступ у світі казкових мрій...

На серці в мене весело, радісно. На крилах біжу домів, розтручую по дорозі людей і дивуюся, чому сьогодні вони такі сонні?

У нас баль...

Мені хочеться кожного повідомити, що в нас баль, дивує мене, що ніхто не знає про це. В хату вбігаю як куля найшвидшого скорострілу, відчиняю широко двері й кричу:

— Мамцю, в нас баль! Справжній баль!

Лиця домашніх веселіють; їм теж приємно, що я забавлюся. А я вичисляю: треба мені штани випрасувати „на кант", сорочку випрасувати, краватку вигладити, черевики вичистити „на глянц". Цілий тиждень ідуть приготування, мене огортає нетерплячка. Числю дні, а відтак години... Врешті, — врешті діждався!

А на дворі сніговія, Господи ратуй! Нова журба. Штани стратять фасон, черевики заболотяться. На один мент, приходить думка, чи не взятиб візника... А може авто?

Учень і авто — ха, ха, ха! Добрий юнак, ще й пластун! Рішучим рухом підкочую штани, беру ганчірку в кишеню, щоб витерти черевики і манджаю. В гімназії неприємно вражає мене, що кажуть платити собі 50 сотиків! Вся моя істота бунтується проти цієї видумки. Вступу з засади не плачу. Моглаб у школі бодай забава раз у рік бути задурно! Наша руханкова саля, прибрана наче молода на весілля (хтось подумає — дурень: деж молоду вбирають у килими!) Багато світла, музика! Зайва тільки декорація — професори і директор, спинятимуть нам свободу рухів...

На салі є вже досить товаришів; вони стоять гуртками, оглядаються взаємно, один одному дає ради. У деяких витерті однострої, одначе срібні гудзики блистять відбиваючи світло ламп. Полатані черевики, але міна самопевна, начеб вибиралися на підбій сальонів цілого світа. Один приглядається в шибі і зачісує пальцями чуприну, інший поправляє краватку, бо ось починає грати музика. Входять товаришки, поволі, несміливі, усміхнені, розглядаються по салі і відповідають маєстатично на уклони. Знову несподіванка!

Наших найліпших товаришок з семої кляси не пустили з інституту на забаву!

Чому? З якої причини?

Йдуть здогади. Бунтуємось проти цього, але треба погодитися з дійсністю. Музика грає.

Хлопці починають рухатися, витягають шиї, у штивних комнірцях. Простуються, роблять приємні міни та вирушають уперед. Один одного штовхає в плечі, додає відваги. Йде коломийка, фокс, вальчик, танго, одні сильніше притискають дівчат, другі слабше — залежить як хто переймається танцем і словами мельодій! В око впадає мені чепурне дівчатко, підбігаю до нього й:

— Чи можу просити? — а вона з чарівним усміхом:

— Так, але я до буфету, бо я страшенне голодна — й подає рамя.

Прошу свою даму на солодощі, помаранчі, і швидко:

Вибачте на хвилинку..

І вже мене нема. Хтось подумає „ось і джентельмен", а я тільки відповім: можна бути джентельменом, як хто має гроші. Мусить краля платити сама за те, що їла з таким смаком на мій рахунок.

Бачу, вона відходить, підбігаю й подаю рамя:

— Ви уже? Так скоро? — Вибачте, я забарився... — й сміюся.

Тепер ми можемо вже танцювати, нема страху, що знову захоче до буфету... У куточку чогось глітно. Йду туди й довідуюся, що якийсь дотепний хлопчище продає куски торта по 10 сот., які купив у буфеті по 5 сот. Використовує нагоду й захвалює свій товар, що вмить розходиться. На салі можна бачити всякі типи й краєвиди. Одні веселі, елегантні, інші надуті, накрохмалені, вистрашені. Безрадно хватають першу-ліпшу дівчину й без життя крутяться з нею по салі, часом ніяково підсміхаючись.

Один хлопчик, прохає до танцю панну, вона встає, а він:

— Дуже вибачте, я хотів тільки переконатись, чи у вас добре серце... І йде.

„Студентський" дотеп.

Поволі баль добігає кінця, хлопці важко дихають, панни махають хусточками, збираючись домів. Ще кінцева фотографічна знимка. Приготовляються з пів години! Творять групки, фантастичні пози і т. п. Вкінці блиснула магнезія і кінець.

— До дому! — лунає страшний голос директора.

Моє чепурне дівчатко відводжу домів, заїдаючи спільно по дорозі помаранчі й цукорки.

— Ах! який з мене забудько! — говорю — ходжу з вами цілий вечір і не знаю як вам на імя?!

— Дарця! — каже, кокетливо стріляючи чорними очками.

— Ах Дарця! — що за чудове імя, і я розпливаюсь вже в похвалах, величаючи Дарці, ах ті Дарці!

Кінець чудовій мандрівці. Брама за моїм дівчатком зачинилась, а з нею щезле світ казки. Я залишаюсь сам, у буденщині, серед ночі, брудного снігу й хуртовини.

Чи був у нас нині баль?

---

*) Нарис цей справді написаний гімназистом і подаємо його як першу спробу молодого пера з нахилом до гумору. — Ред.

З українського життя на Далекому Сході.

„Рідна Школа" в Харбіні. — Культурне й організаційне життя. — Бандурист у радіо. — Участь українців у конгресі тюрко-татар. — Національна політика большевиків на Зеленій Україні.

Українська кольонія в Харбіні вже здавна турбується про те, щоби відновити рідне шкільництво, яке колись було там добре поставлене. Українську школу мали відчинити вже в осени, та справа затягнулась, бо мешкання було ще тоді занятe. Тепер з ініціятиви Спілки Українських Емігрантів започатковано „Фонд Рідної Школи" з вкладкою 35 гобі місячно і є надія, що найближчої осени школа остаточно буде урухомлена.

Культурне життя українців у манджурській державі проявляється дальше цілою низкою ріжних імпрез. Особливо згадана Спілка У. Е. і її секція молоді „Зелений Клин" весь час дуже вмілі. З вистав останніх тижнів слід згадати „Катерину-мужичку", „Запорожець за Дунаєм" і дві комедії „День Правди" і „По ревізії". Крім того українські програми в сінцзінській радіо-стації, що має 100 кільоватів і працює на хвилі 536 м. (може кому з наших радіоаматорів вдасться зловити) ввійшли вже в звичай і повторяються доволі часто. В програму входять виклади, декламації й музика. Харбінська преса відзначила особливо перший виступ в радіо українського кобзаря Гриця Северинюка, який щойно втік з Радянщини. Цей виступ відбувся 6. березня ц. р. Бандурист виконав народню думу „Вітер віє, повіває", дві частини „Сави Чалого", пісню „Їхав козак на війну" і на закінчення „Гопака".

Делегат СУЕ. ред. „Мандж‚ Вістника" І. Світ взяв участь у конґресі тюрко-татар, що під ін. назвою „курылтай" відбувся у Мукдені в першій половині лютого під головуванням невтомного борця за самостійність Ідель-Урала, вожда тюрко-татар Аяза Ісхаки. Ред. І. Світ передав на конґресі привіт від Спілки Українських Емігрантів і від ґазети „М. Вістник" та від харбінського клюбу поневолених большевиками народів „Прометей". Його промову зустріли численно зібрані делеґати з ріжних країв Азії, як теж представники манджурської і японської влади грімкими оплесками.

З інших проявів організаційного життя занотуємо поширення Спілки У. Е. теж на емігрантів старої дати, так, що ця організація стає тепер центральною організацією українців у Манджурії. Почалися також заходи для організації постійного жіночого гуртка при СУЕ. Зате є теж сумні обяви. І так недавно основану політичну організацію „У. Нац.-Держ. Фронт" треба було зліквідувати внаслідок її бездіяльности і великої ріжниці думок серед членів. Ліквідаційні збори відбулись 22. лютого ц. р. Як широко розсілась незгода серед далеко-східних українців — про це говорить яскраво виступ д-ра Мілька, рухливого діяча, і його проти управління У. Нац. Дому. Спілка Емігрантів в окремій постанові назвала цей виступ „свідоцтвом сваволі та ганебним вчинком невідповідальних осіб". Зазначимо, що др Мілько прибув недавно з Берліна і був у житті української кольонії в Харбіні дуже чинний.

Про життя українців на Зеленій Україні не багато відомо. Вона зачинена герметично, ще більше як Вел. Україна. Проте дещо подають рідко втікачі і мабуть на тих реляціях оснований виклад про Зелену Україну, трансмітований харбінською радіо-стацією. Вимок з того викладу подаємо. Сказано в ньому про „українізацію" давніше і тепер. (Цей вирізок беремо з „М. Вістника з 9. березня ц. р.)

„Перш усього, як виглядає відома ленінська „національна політика" на Дал. Сході?

З початку були певні натяки на так зв. „українізацію". Але коли комуністи побачили, що нац. свідомість щодень то більшає, а з тим більше ненависть до окупантів, тоді комуністи зовсім припиняють які будь спроби розвитку українського нац. життя та... уряджують на Д. С. (хтоб подумав) жидівську автономну область.

Виходить, що по тій ленінській політиці — кілька десятків жидів мають право навіть до автономії, а понад міліон українців про своє національне походження і не сміють подумати, бо це буде петлюрівщина і кулацький сепаратизм.

Хабарівський „областной" театр, коли вже обридне аґітка зі „Чудовим Сплавом" і т. і. впроваджує до репертуару третерядні оперети, цілковито неґуючи український репертуар.

Вже від року Хабарівська надавча радіо-стація ані слова не пустила в українській мові.

Про школи нема вже й що говорити. Самі большевики плачуть, що в багатьох школах навчання, або проводиться ненормально, або зовсім не проводиться, бо (це може бути лише при комуністичній владі) школи не забезпечені паливом. Це на Дал. Сході, на Приморщині, де десятки тисяч „лішенців", працюють по порубці лісу.

Комуністичні та адмін. верхи, цілком зрозуміло обсаджені москалями та жидами — а українською мовою можна лише славити ґенеральну лінію „Леніна-Сталіна" та й то обережно.

Таким чином чим далі тим більш, від т. зв. національної політики для українців на Д. С. залишається лише спомин.

Це дуже характеристично для рад влади. Вона реклямує та навіть дає певну можливість нац. розвитку народам, котрих ще потрібно пробуджувати до нац. почуття, як оце тунгусам, ороченам, тощо, або народам, що по кілька десятків розкинуті по Д. С., як жиди. Це цілком безпечно, а для реклями дуже придасться. Зате культурно-нац. роботи серед українського населення на комуністичному Д. С. не ведеться жадної".

Невідрадна картина сумної дійсности.

Север.

Присилайте передплату!

Український Науковий Інститут у Варшаві.

Короткий огляд діяльности за 5 літ істнування.

У березні цього року минуло саме 5 літ від покликання до життя Українського Наукового Інституту у Варшаві. З цього приводу УНІ видав друкований звіт (цілу книжечку на 24 стор. друку), з якого довідуємося досить цікаві подробиці про діяльність і характер тої української високої наукової установи.

Український Науковий Інститут має на меті: а) студії в обсягу господарського життя, культури й історії українського народу, б) підготовку сил для наукової праці. Тому Інститут: 1) уладжує в мовах польській і українській виклади, які, за згодою відповідних влад, можуть бути виголошувані у вищих школах та інших наукових установах, 2) уладжує систематичні курси в українській мові та в інших місцевостях Польщі, 3) видає науковий орґан та оголошує друком оригінальні наукові праці або переклади на українську мову наукових творів та підручників. На підставі статуту з 13. III. ц. р. утворено в Інституті відділи: а) українського господарського та громадського життя, б) української політичної історії та історії української культури й її нинішнього стану (мова, література, духові течії), в) історії церкви. Директор, якому належить загальний провід Інституту, репрезентує Інститут назовні та кермує одним з його відділів. Науковий Секретар Інституту є редактором творів Інституту та кермує його господарськими справами й канцелярією. Наукова Колеґія кермує науковою та адміністративною діяльністю Інституту на основі ухваленого нею реґуляміну.

Колеґія Інституту складалася з 4-ох осіб: директор — проф. Олександер Лотоцький, керманич катедр історії, права й духових течій, секретар — проф. Роман Смаль-Стоцький, керманич катедри фільольоґії, члени колеґії — проф. Богдан Лепкий, керманич катедри історії літератури, і проф. Валентин Садовський, керманич катедри економічних наук. До кінця 1930 року, в якому повстав Інститут, праця йшла здебільша в орґанізаційному напрямку і тільки від кінця того року прийняла характер орґанічний.

Найкращим зовнішнім показчиком наукової праці Інституту є його видання. Вийшло взагалі 26 томів з ріжних ділянок науки. У статистичній серії — 2 томи, в економічній — 5 томів, у правничій — 3 т., у фільольоґічній — 3 т., в історичній — 3 т., у серії мемуарів — 4 т., у серії підручників — 2 т. та по одному томі у серіях педаґоґічній, фільософічній, історично-літературній і в Комісії для дослідів над польсько-українськими питаннями. Серед тих книжок є твори великої наукової вартости, частина творів має чимале загально громадське значіння, будучи доступною і для ширшого кола читачів.

Поза серією своїх „Праць" УНІ видав „Пана Тадеуша" в українському перекладі Максима Рильського з передмовою проф. Р. См.-Стоцького; по примірнику того перекладу дістали всі члени славістичного конґресу у Варшаві, що відбувся з приводу століття появи „Пана Тадеуша". У звязку з 75-літніми роковинами смерти Тараса Шевченка, які будуть у 1936. році, УНІ приступив в мин. році до першого повного видання його творів та ширшої серії дослідів над його життям і літературною діяльністю. Видання передбачене на 16 томів та займаються ним буквально всі найчільніші українські літературно-наукові дослідники, знавці Т. Шевченка.

Наукова праця Інституту поділена по його комісіях та семинаріях. Із них: економічний семинар мав 36 засідань, на яких відчитано й обговорено 11 рефератів; Правнича Комісія опрацювала 9 кодексів радянських законів; Історично-літературна Комісія м. ін. приготовляє один з томів повного видання творів Шевченка — на інші мови, — при комісії істнує теж семинар шевченкознавства. Комісія перекладу св. Письма та Богослужбових Книг на українську мову має дві філії — у Луцьку й Кремянці — і разом з тими своїми установами перевела 67 засідань. Комісія дослідження історії українського руху придбала м. ін. архів М. Драгоманова й поклала початки музею Драгоманова, — приготовляє теж видання джерельного твору про політичну мазепинську еміґрацію. Комісія для дослідів над польсько-українськими питаннями уладила м. ін. 7 рефератів. Список прилюдних викладів у Наук. Інституті, в інших установах з ініціятиви Інституту, популярних викладів та викладів у радіо — вичислює 35 ріжних типів. УНІ взяв теж участь у II. Українському Наук. Зізді (4 реферати), на міжнародньому історичному конґресі у Варшаві в 1933. р., на II. міжнародньому конґресі славістів у Варшаві 1934. р., у міжнародніх лінґвістичних конґресах у Женеві в 1930. р. і в Римі 1933, у міжнародньому ґеографіному конґресі у Варшаві в 1934. р. З цілою низкою чужинецьких і рідних наукових установ УНІ втримує тісний звязок, зокрема ж займається культурною інформацією серед польського громадянства (концерти, вистави, академії). Щороку користуються стипендіями пересічно по 10 осіб. Бібліотека Інституту нараховує нині ок. 4.000 назв і ок. 5.000 томів. За видання Інституту присилає йому в обмін свої видання кількадесять рідних і чужинецьких наукових установ Европи, Азії й Америки.

З приводу 5-ліття Інституту відбулось 21. м. м. у великій салі УНІ урочисте засідання, на якому проф. В. Садовський виголосив реферат на тему: „Вигляди кольонізаційної політики Совітів". Голова Інституту проф. О. Лотоцький склав звіт з діяльности Інституту, і проф. Богдан Лепкий в імені Наукової Колеґії висловив слова подяки і признання для фактичного ініціятора Інституту та його невтомного керманича — проф. Олександра Лотоцького.

З наведеного короткого огляду діяльности Українського Наук. Інст. у Варшаві яскраво видні його високі позитивні вартости для української науки. Інститут став поважним осередком української наукової праці та взагалі одним із чільних осередків українського національного життя, який згуртував уже досі довкола себе безпосередньо або посередньо кількадесять українських наукових сил. Показалося теж на практиці, що острах деяких українських патріотів, щоб Український Науковий Інститут у Варшаві не став якимось „ерзацом" українського університету та не станув через те на перешкоді справі оснування університету у Львові, був цілком безпідставний. Навпаки, українські орґанізатори й керманичі та діячі того Інституту не тільки оминули небезпеку попасти у колізію зі справою орґанізації українського університету на рідній землі та зуміли надати Інститутові зовсім інший характер від характеру високої науково-виховної школи, але своєю діяльністю саме й причинилися до остаточного похоронення леґенди, яка покутувала серед деяких польських кол. про низький ступінь української науки та „недостатучну скількість" українських поважних наукових сил.

НОВИНКИ

— **ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.**

— **Робітня футер Юліяна Глушевського,** Львів вул. Капітульна 3, І. пов. тел. 54-46. Приймає футра до перехову на літо. 1138

— **Магазин постелі Р. Джала,** Львів, Хорущини 3, поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 639 0-100

— **Першорядне фризієрське і косметичне заведення для Пань і Панів Т. Кутковського,** Сикстуська 14. Тел. 106-88. 1119 13-?

— **З радія.** Львівська радіостанція передаватиме в середу 10. квітня концерт українських народніх пісень на бандурі в виконанні Володимира Шуля. Програма: 1) Було не рубати зеленого дуба, 2) Дощик, 3) Козак відїзджає, 4) Прийди милий, 5) Ой ти дівчино заручена, 6) Козак. Початок концерту в год. 18.

— **Чи буде у нас коли інакше?** Пишуть нам: У нас часом далеко від слів до діл. Говоримо багато про розбудову промислу, торговлі, сільського господарства і подібні речі, а в щоденному житті забуваємо на такі дрібнички, здавалось би, що у нас вже продукується і продається багато товару власної продукції і то не гіршої від чужої, а може і кращої. Забуваємо з простої цікавости, потребуючи чогось нині, спитати в крамниці, своїй чи чужій, чи є на складі такий або такий наш продукт. Купець бачить заінтересування і скорше бере на склад наш продукт і тим самим улекшується роботу в здобуванні ринку збуту. Тимчасом у нас буває нераз навпаки. Я був свідком такого випадку: приходить наш поважний громадянин і жадає туток до папіросок але не своїх, хотяй купець чужинець поручає „Калину" такими словами: „Я поручаю Вам Ваші тутки і ручу за якість". Очевидно наш покупець образився і не взяв, хоч інші не кращі і не дешевші. Як довголітній курець знаю, що так, знаю теж докладно про продукцію того товару, про цілу фабрику, скількість занятих наших працівників і жертвенність цієї установи. Зєднали своєю солідністю і якістю виробів вже чужих, в своїх так тяжко нагнути до гасла „Самі собі". Я мав нагоду видіти дещо сумніші факти. Громадяни, що стоять на чолі інституцій, які користуються матеріяльною піддержкою цієї фабрики, консумують товар чужої фабрики. — *Д. В. К.*

— **Каналами з Клепарова на вул. Краківську.** Нічю на суботу вломники вибралися каналом на Клепарові з великими карбідовими лямпами та дійшли так аж до Ринку, а відси бічними каналами на вул. Краківську. Тут дібралися до складу футер Горовіца під ч. 4. Вибили великий підкоп під пивницею, відси зробили отвір у пруській стіні пустого партерового льокалю та війшли туди до складу футер. Забрали весь товар із вистави, з полиць і шаф, усе вартости 20.000 зол.

— **Львівська хроніка.** На лавці в Стрийському парку застрілився 28-літній кравець Михайло Кіт. Помер у шпиталі. — Із. Авербахові з вул. Зиблікевича 44. злодій украв 2.500 зол., як він виходив зі салі „Яд Харузім" при вул. Бернштайна. — У млині Єдліна при вул. Янівській мішок із крупами впав на робітника Федька Стерпаля та зломив йому ногу.

— **За 30 зол. хотіли бути злодіями.** Окружний суд у Станиславові як відклична інстанція розглядав недавно цікаву справу. В о. Сірецького пароха в Надвірній, служив за наймита Іван Івасик. В осені мин. року вкрадено парохові копицю сіна і пошкодований звернувся до Івасика з пропозицією, що за викриття імени злодія дістане нагороду 30 зол. За кілька годин Івасик зголосився до о. Сірецького і сказав, що крадежі допустився він сам до спілки з Василем Масліем. Справою занялася очевидно поліція, опісля городський суд у Надвірній і Івасик дістав 6 місяців, а Маслій 8 місяців вязниці. Івасик, що надіявся дістати від пароха обіцяних 30 зол., не відкликався від цього присуду, але зробив це Маслій. Тепер відбулася розправа перед окружним судом у Станиславові і справа приняла наглий зворот. Як Маслій так Івасик, переслуханий як свідок, заперечили тепер рішучо, неначе би допустилися крадіжи, а навіть перевели доказ на своє алібі, яким стверджено, що в часі крадіжи вони були в товаристві інших осіб. Розправа скінчилася увільненням обох засуджених.

— **Краєва хроніка.** У Ляшках Мурованих 20-літн. Ол. Іванишин і 20-літн. Мик. Маршалок найшли гранату в землі. Як виймали зі землі, граната вибухла й відірвала Маршалкові ногу та зранив у груди, Іванишина в плечі й голову. Обох в безнадійному стані привезли до львівського шпиталю. — До мешкання вчительки Павл. Яблонської в Глубокій пов. Самбір добулися два озброєні грабіжники і стероризувавши її револьверами, забрали їй 100 зол. готівкою та деякі річи щоденного вжитку. — У Вітошинцях пов. Перемишль Василь Ціжман, людина несповна розуму, вбив у полі свого батька, вдаривши його лопатою по голові. — На шосі Луцьк-Чорників знайшли в придорожньому рові тіло Мендля Бочара, заможного купця з Луцька, вбитого задля грабунку. На дорозі стояли коні з возом.

ДИВОГЛЯДИ.

ВІДСТУПНЕ ПРИ РОЗВОДІ.

Ню Йорська міліонерка Варвара Геттон відома як „наслідниця вульвортських міліонів". Вийшла вона заміж за Алексія Мдівані, а тепер із ним розводиться. Приїхала до Сан Ремо, на франц. Рівієру, щоб розмовитись із своїм чоловіком. Мдівані дістане міліон долярів при розводі і пів міліона щорічної платні. Дарма, що перший чоловік коштує її так багато, вона дзвонить щоденно з Рівієри до Льондону до якогось молодого данця, графа Гавґвіца, за якого має намір вийти заміж.

СПОРТ.

ЧОРНІ — УКРАЇНА 4:1 (3:1).

Україна: Микитин, Олійник Воробець; Підлісецький, Якимів, Сиротюк; Федун, Крушельницький, Мікльош, „Стахевич", Сія. Перші змагання за мистецтво окружної ліги відбулися серед непогоди; майже цілий час падав на переміну дощ і сніг. Україна в теперішнім складі представляється доволі слабо, головно напад. Але з кінцем цього місяця змінять ряди нападу Скрегота і Лисик, а від 11. травня вже буде грати Кравеський, якому з цим днем кінчиться дискваліфікація. Напад чорно-червоних грав слабо. На висоті стояв лише один Мікльош, але на нікім не міг опертися і зданий на власні сили небагато зробив. З крайніхів ліпший Федун, натомість Сія грав слабо, розбитий у другій частині в 6 хв. мусів зійти з грища і Україна грала в десятку. „Стахевич" при пильнім тренінгу може бути добрим грачем, натомість Крушельницький на грача абсолютно за повільний, не вміє цілком грати лівою ногою і тому не можна йому ворожити ніяких успіхів у першій дружині. Поміч працьовита, Підлісецький давав собі раду з грізною лівою стороною нападу Чорних. Сиротюк видержав добре темпо змагань, натомість Якимів грав вправно і амбітно, але подання його до нападу не все були доцільні. Оборона мала тяжке завдання; Воробець грав як звичайно добре і амбітно, лише викопи дещо непевні. Олійник твердий, але за мало опанований. Микитин в воротах вдоволив. „Чорні" були ліпшою дружиною і виграли заслужено, найкращі їх грачі не Чекельський, Хмельовський і Журковський.

Спочатку Україна має легку перевагу, напад гарно комбінує, але не може дійти до стрілу бо оборона Чорних все ліквідує. Помалу доходять до голосу противники і у 11 хв. добуває перші ворота з карного. Чорні далі мають більше з гри і у 16 хв. стріляють другі ворота. У 23 хв. добуває Україна одинокі ворота з карного зі стрілу Сиротюка, але у 30 хв. падуть треті ворота для Чорних. По зміні міс. Чорні дальше атакують і до 5 хв. мяч є по раз четвертий в сітці України з вини Олійника. В 6 хв. сходить з грища розбитий Сія і чорно-червоні до кінця грають в десятку. Напад України має ще кілька разів нагоду добути ворота, але стріли ідуть в авт. Під кінець Чорні мають перевагу, але вислід остає без зміни. Суддював п. Куркевайль. Видців мимо снігу і зимна около 600.

УКРАЇНА II — ЧОРНІ II 0:0.

Резерва України мала цілі змагання сильну перевагу, але безрадний напад не вмів її використати. Найліпші в Україні Завадівський, Андрійчук, Миськів та Якевич.

МИСТЕЦТВА ЛІГИ.

КАТОВИЦІ. Рух — Погонь 4:0 (1:0).
ЛЮДЗЬ. ЛКС — Варшавянка 2:1 (1:1).
ПОЗНАНЬ. Варта — Краковія 4:0 (1:0).
ВАРШАВА. Гарбарня — Польонія 4:1 (0:1).
КРАКІВ. Висла — Шлеськ 4:1 (2:1).

МИСТЕЦТВА ОКР. ЛІГИ.

ЛЬВІВ. II. Сокіл — Погонь І Б. 1:1 (1:1).
ПЕРЕМИШЛЬ. Чуваш — Лехія 3:2 (3:2).

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ. Гасмонея — Резерва 3:2 (0:0).
ЛЬВІВ. Білий Орел — Світезь 1:0 (1:0).

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.